

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 36 fr., pe șase luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULU XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

©seria garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. n. pentru fiecare publicare
Serisori nefrancate nu se primesou. — Manuscripto nu se retrămît.

N^{R.} 68.

Joi în 10 (22) Maiu

1884.

Brașovū în 9 (21) Maiu.

Intr'unulū din numerele premergătoare amū doveditū cu argumente puternice, că agitațiunea contra noastră este condusă și nutrită de foile maghiare.

Directorulū politicū alū fōiei agitatore „Ellenzék“ are cutezanța a declarā personalū în numărulū dela 16 Maiu, într'unū articolū pe care l'amū reproduș erī, că corectă a fostū purtarea tinerimei maghiare din Clușiu, ba încă *prē moderatā*.

Ciudadā declarațiune!

In termenulū de *prē moderatā*, agitatorulū își exprimā nemulțămirea cu ceea ce s'a făcutū. Elū ar fi voitū mai multū, ar fi voitū pōte sē curgā sânge.

Și pentru-ce atāta urā și înverșunare contra noastră?

Pentru că vorbimū romānesce, pentru că avemū societăți în cai ne cultivāmū romānesce.

Strāinii, trăindū departe de luptele nōstre, pōte vorū crede că aici e o luptă de partidă, o luptă între cei dela putere și între cei din opoșițiune.

Dér nu-i așa.

Aici nu e luptă nici chiar între stāpāni și desmoșteniți.

E mai multū: e luptă de rassā.

De la dualismū încōce Maghiarii au proclamatū pe față stīngerea nēmului romānescū din Transilvania, Banatū și Ungaria.

Limba romānā a fostū cu desēvēșire alungatā din comericiulū publicū alū statului. Legea de naționalități de ei a fostū făcutā, și totū de ei călcatā în picioare și scōșā din practicā. Și totuși nu sunt satisfăcuți, pe câtā vreme mai audū glāsuindū romānesce, fie în sate fie în orașe, mama cu copilulū sēu, fratele cu sora, cărturarii cu opinca și opinca cu cărturarii.

Mōrte dér Romānilorū, dēcā nu vorū se fiē Maghiari!

Ca mōrtea pentru Romāni sē sosēscā cu pași mai grabnici, de doi ani și mai bine Maghiarii au înființatū mai în tōte comitatele societăți de maghiarisare.

In fața acestui pericolū, era o datoriā sacrā a Romānilorū sē caute mijlōce de apērare legalā, ca sē-și salveze naționalitatea.

Dupā ce nu ne-a mai rēmasū nimicū nebatjocoritū, nici limbā, nici naționalitate, nici bisericā, trebuia sē punemū umērū la umērū și sē ne cultivāmū și desvoltāmū romānesce, fără ca inimile nōstre sē ni le înstrāināmū de iubirea cătrā acēstā patriā, care e și a nōstrā, nu numai a Maghiarilorū.

Pe cândū noi luptāmū pentru desvoltarea materialā și intelectualā a poporului nostru și prin urmare pentru consolidarea patriei nōstre, faptele întēplate în țilele acestea în Clușiu, ne dovedescū din destulū că agitatoriū maghiari o subminēzā.

E sciutū că numai popōrele culte și civilizate potū esistā, numai cultura adevērātā pōte sē creeze unui statū unū viitorū sigurū.

Romāniū pētrunși de acestū adevērū s'au hotārītū sē înființeze societăți pentru cultivarea lorū. O astfel de societate este și societatea „Iulia,” a studenților universitari Romāni din Clușiu.

In asemenea condițiuni sunt înființate tōte societățile nōstre de culturā.

Aceste societăți au statute în regulā, revizuite și aprobate de ministeriulū de interne din Pesta, și sciutū este cu câtā sinceritate și lealitate le păzescū Romāni de ori-ce înfruriri, cari ar putē sē le periclitizeze existența basatā pe lege.

Cu tōte acestea înaintea foilorū maghiare agitatore este o crimă de a ne cultiva într'o societate romānescā; este o slābiciune și unū inconvenientū comisū de guvernū, dēcā suferē astfel de societăți, cari se îndeletnicescū cu ceteria, declamarea poesiilorū lui Mureșianu, Alexandri, Bolintineanu și a altora; este o curatā nebuniā în fine din partea legiuitorilorū unguri, că mai tolerēzā se esiste, fie și numai pe hārtie, nisce legi, după cari formarea unorū asemeni societăți de lecturā este permisā.

Agitatoriū, în frunte cu „Pesti Naplo” și „Ellenzék”, au isbutitū sē ațite spiritele în contra societăților literare romāne. Inceputulū l'au tăcutū cu societatea „Iulia,” pentru ca sē termine cu celelalte.

Mergēndū înainte totū așa, ne putemū aștepta ca într'o bună dimineță pandurii sē ne înclihā și bisericile, ca sē nu ne mai putemū închinā romānesce; ne putemū așteptā sē fimū arestați din casā și de pe strade pentru că vorbimū romānesce.

Ei bine, pregătēscā puternicii țilei temnițe pentru trei miliōne de Romāni, dēcā le dā mâna!

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.”)

Pesta, 21 Maiu. — Rescriptulū regalū privitorū la convocarea Reichstagului pentru 25 Septemvre s'a subscrisū deja. Alegerile generale s'au fixatū de cătrā ministriulū de interne pentru țilele de 13 până la 22 Iunie.

Parisū, 21 Maiu. — Guvernulū a hotārītū ca proiectulū în privința māririū taxelorū vamale pentru importulū fāinii și vitelorū cornute sē se presinte camerelorū. La întrunirea acestora Ferry ceti declarațiunile privitoare la cestiunea Tonkinului și la convențiunea încheiatā în Tiencin.

Madridū, 21 Maiu. — Camera Cortesilorū s'a deschisū.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans.”

Clușiu, 20 Maiu.

Maiialulū junimei romāne universitare din Clușiu, anunțatū pentru 24 Maiu, se amānā pe timpū nedeterminatū. Ședința generalā însă se va ține în țioa indicatā în localitatea societății „Iulia.” Secretarulū.

Biuroulū telegraficū din Pesta ne-a fostū informatū rēu dīcēndū, că s'a închisū societatea „Iulia” din causā că s'ar fi ocupatū cu politica contra statutelorū.

Dupā informațiunī sigure ce le avemū dela Clușiu în societatea „Iulia,” nici odatā nu s'a făcutū politicā și de aceea nici n'a pututū fi disolvatā din cauza acēsta.

Red. „Gaz. Trans.”

„Gazeta” și „Pester Lloyd.”

In articolulū nostru de erī amū spusū că amū adresatū d-lui șefredactorū Dr. Falk dela „Pester Lloyd” o telegramă, în care ceremū sē revōce cele scrise în articolulū sēu de fondū relativū la una din felicitările nōstre, dīcēndū că

ea arū fi conținutū cuvintele următoare: „Trageți cu biciulū de focū peste pielea Maghiarilorū.”

Reproducemū dar acea telegramă ce a trimis'ō șefredactorulū „Gazetei” și care a fostū publicatā de țiarulū oficiosū din Pesta, împreună cu observațiunile ce le face „Pester Lloyd.”

Primimū dela șef-redactorulū „Gazetei Transilvaniei” telegraficū următorea declarațiune:

Brașovū, 19 Maiu.

„In articolulū de fondū din Nr 136 alū stimabilului d-vōstrā organū afirmați, că »Gazeta Transilvaniei« ar fi publicatū o telegramă de felicitare, în care s'ar fi dīșit: »Trageți mereu cu biciulū de focū peste pielea Maghiarilorū.« Declarū categoricū că în țiarulū meu niciodatā nu s'au întrebuițatū asemenea cuvinte față cu concetățenii nōștri Maghiari. Vē rogū dēr ca în interesulū adevērului sē bine-voiți a revocā imediatū acea afirmare care pune pe unū falsū tērēmū politica Romānilorū.»

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorū-șefū alū »Gazetei Transilvaniei«.

Luāmū cu satisfacțiune actū de acēstā declarațiune, care ne a sositū cu puținū înainte de miezulū nopții. Autorulū articolului de fondū respectivū va sci sē arēte isvorulū, din care a luatū citațiunea în cestiune.

Suntemū curioși se vedemū cum sē va justificā scriitoriulū articolului din cestiune, dēr pretindemū dela dēnsulū, ca dela unū omū de onōre, ca fără întârziere se arate isvorulū de unde a luatū tendențioșā citațiune din cestiune, siguri fiindū, că nu noi vomū fi aeeia, cari vomū rēmānē de minciunā.

Cronica țilei.

D. Șefū alū gării Brașovū bine voiesce a pune în vederea publicului, că circulațiunea de dimineță a trenurilor de persōne între Brașovū și Predelū nn se va începe la 20 Maiu, după cum se anunțase, ci la 1 Iunie, cândū vorū avē și legăturā cu cele romāne la Predelū.

*

Duminecă în 13 (25) Maiu. Societatea sodalilorū Romāni din Brașovū va face o excursiune în stejerișū; petrecerea va fi cu dansū. Plecarea va fi precisā la ora 1 de la gimnasiulū romānū.

*

Din Clusiu ni se scrie că locotenentulū în rezervā Nicōrā, care cu ocasiunea scandalului din grādina »Stadler« din Clușiu ceruse asistența armatei, a fostū insultatū în modū brutalū de unū studentū în dreptū maghiari; și a cerutū satisfacțiune provocāndulū.

*

Asērā s'a datū opera »Ebrae.« Proverbulū dīce: »De ce ție fricā nu scapī, și încă odatā ne-amū pututū convinge de adevērulū lui, căci trupa D-lui Dorn nu a scāpatū de fiasculū, de care ne era fricā, că ilū va face. Ne mirāmū forfe multū de directorulū Dorn, care mai bine își cunoșce personalulū și puterile, că i-a fostū posibilū a împārți rolurile în acēsta operā.

Dela primulū actū toț cāntăreții pāreā a-și fi consumatū tōte puterile, și mai alesū basulū (Cardinalulū Brongi) își perduse cu totulū rēsufletulū. Nu voimū sē facemū critica cāntăreților, fiind-cā ei nu sunt de vinā dēcā directorulū le impune roluri imposibile pentru ei ci vomū dīce numai, că nu amū dorī sē asistāmū încă odatā la o luptā așa de crāncenā, între voință și nepuțință. Māne Joi »Don Joan« de Mozart. Dorimū succesū mai bunū! (?)

*

»L' Indep. roum.« comunicā, că Joia viitoare, 10 (22) Maiu cu ocasiunea aniversării încoronării se va serba unū Te-Deum în cadetrala catolicā din Bucuresci.

*

Tribunalulū de resboiū din Badajoz a începutū procesulū intentatū în contra insurgenților din Augustū, anulū trecutū. Acusatorulū publicū propune pedēpsa cu mōrte la 153 ofișeri și subofișeri, 21 căprari și 4 civili.

Scandalul din Clușiu și țările din România.

Să lăsăm să vorbească mai întâi unu din organele partidei dela putere.

„Telegraful” din București scrie:

E dureros pentru noi să fim martorii neînțelegerilor crescende dintre Românii din Ungaria și Maghiari. Am vorbit în mai multe rânduri în aceste colone despre chipul, cum pacea și liniștea ar pute intra acolo, unde acum ura domnesce cu spumele ei, și cum în locul luptelor sterpe și uricioase, munca producătoare ar face din Ungaria unu din statele cele mai prospere și liniștite. Scenele petrecute în Clușiu, cu ocaziunea aniversării zilei de 3 Maiu 1848, ne-au umplut de durere; speram unu moment, că tinerimea ungară, odrașă viguroasă a unui popor cavalereu, uitându ura veche și fără rațiune, va întinde, ea cel puțin, mâna Românilor, cu cari trăese în același pat; ne făceam iluziunea, că generațiunea nouă, mai liberală ca bătrânii, cari au făcut pe 48, voru forță, prin atitudinea lor, mâna părinților pentru a îndreptăți naționalitățile atât de încercate de sub corôna S-lui Stefanu. Modul, cum s'a purtat tinerimea universitară ungară din Clușiu, cu ocaziunea zilei de 3 Maiu, ne-a scos din inimă această iluziune. Ne-a fost dat să vedem, că Ungurii, tineri ca și bătrânii, culți ca și inculți, n'au făcutu nici unu progres în această privință și că ei, cari au ajuns să stimeze și să iubescă pe evrei, urăscă ca și acum unu secolu pe Românii muncitori și leali, cari contribuiesc în parte egală cu Ungurii la sarcinele statului.

Dăm mai la vale versiunea țiarului oficios, »Pester Lloyd«, asupra celor petrecute în Clușiu, împreună cu aprecierile sale. E drept prin urmare să lăsăm cuvântul și unui țiar român »Gazeta Transilvaniei«, chiar în acestu loc. . .

Țiarul francesu din București „L'Independance Roumaine” scrie:

»Maghiarii au dat o nouă probă de barbaria și intoleranța lor și au dovedit odată mai multu lumii că pacea între Maghiari și Români e cu neputință, cătă timpu acestia din urmă nu-și voru fi câștigat în- »trăga lor libertate națională.

»S'a petrecut în Clușiu, capitala Transilvaniei, unu fapt, care trebuie să misce adancu națiunea română de dincolo și dincoace de Carpați.»

Apoi într'altă parte continuă:

»Acastă insultă adresată tuturor Românilor cere o reparațiune. . . . Deocamdată rezultă din acestu fapt, că deși sunt o miă de ani decând hordele lui Atila au invadat Europa, imprăștiându în trecerea lor orăre și terore, ar crede cineva, că au fost numai eri. De o miă de ani descendenții acestor horde sunt în Europa, și încă n'au făcutu nici unu pasu cătră imensele progrese ale civilizațiunei umane. Au rămas barbari și sêlbatici, fanatici și intoleranți, și așa voru rămâne totdeuna. D. M. Pulsky dicea deună, răs-pundendă la unu din articoliile noștri, că a fost fericitu d'a vedea, că nu există România irredentă.

»Decă amicii d-lui M. Pulsky continuă a provoca pe Românii Transilvaniei, cum au făcutu la Clușiu, de sigur voru fini prin a produce o agitațiune, care va silii să se creeze unu partid irredentist.»

„România Liberă” din București dice:

»A ajuns la culme terorismu maghiar!

»Tinerimea românească de la univesitatea din Clușiu, din nenorocire destul de mică la număr, serbându

șua de 3/15 Maiu, a fost insultată și maltrată de cătră studenți unguri în număr de peste 7—8 sute, »secundați de lepădăturile plebei unguresci.

»Etă unde au ajuns lucrurile peste munți. Terorismul e mai mare de cătă în nefastele vremuri de dinainte de 1848. Ungurii, avendă puterea în mână, ilu eser-citeză în modul cel mai odios. *Vae victis!*

»Și la noi, unde Ungurii sunt niște străini veniți, »să nu piară de foame, la noi, în țera noastră, tolerăm »conciliabile unguresci, tolerăm adunări, în cari se pro- »pagă hula de noi, tolerăm, ca stegulu ungurescu să fâl- »făie ca în capitala lui Arpadu.

»Și dreptu recunoscință, Românii, cari peste Carpați sunt acasă la dișii, pe moșia lor strămoșească, »nu-și pot petrece, sub regimul sêlbaticu al Ungurilor, nici er ușile închise!

»Unde amă sjunsu? Ce va fi de noi?

»Terorismul maghiar s'a dezvoltat peste Carpați »după gradul de-a pune în pericol și viața orî carui »Român.

3 (15) Maiu la pôlele Munților.

Domnule Redactor!

Cetirea întemplerilor neașteptate din Clușiu ne grăbesce a vă descrie pre scurtu serbătorea zilei de 3 (15) Maiu. Acesta o facem cu alătă mai vortosu, ca se-și perdă cei din Clușiu ilsunile, că doră numai inteligenta română din Clușiu și din alte orașe sême, vorbesce românește și-și apără drepturile naționale.

Noi Românii din Ighiu încă înainte de cei din Clușiu serbam în totu anul șua de 3 (15) Maiu, acum încă voim să dovedim, că cei din Clușiu nu sunt singuri, și că lungu e șirul și mare e numărul celor nemulțumiți și indignati cu sôrtea prezentului, și ca să arătăm că cu cătă mai multu domni maghiari vrău a năbuși sêmțulu de naționalitate al carțurarilor români, cu atăta mai tare se deșeptă consciința națională în poporu.

Au nu șciu bătaușii din Clușiu, că prin opunerea unei puteri se nașce nouă putere, și că din grăunte se nasce spicul?

Dovadă, că viuă e consciința națională în poporu, este serbarea națională a poporului român din Ighiu ținută în 3 (15) Maiu. Ca în toți anii astfel și acum încă din presera zilei s'a anunțat prin tragerea clopotelor, că șua următore e și de serbătore.

Poporul român din tôte părțile, putem dice cu laudă în număr multu mai mare ca de altă dată a alergat la biserica gr. or. din locu, unde s'a ținut de astă dată servițiulu divin, unu serviciu întru eterna memoria a celor căduți pentru libertate și unu părăstas prin trei preoți. S'a ținut spre a arăta însemnătatea zilei și datorințele nostre față de ea, o vorbire, care cu cea mai profundă atențiune a fost ascultată și de diu pretore Köblös Miklos, asistandă dela început până după finirea vorbirii ținută de proprietariulu Nicolau Florescu.

Atăta mângăiere potu ave cei insultati de fanaticii din Clușiu și ofensați în modu necultu, că și noi pre la sate suntem puși sub paza polițienescă.

După acestea vă rugăm a primi următorea

Felicitare.

Pentru neobosita stăruință, jertfă și perseveranță ce ai adus pe altariulu națiunei române, prin rēdicarea »Gazetei« la foie cuotidiană, — noi toți, cari am sērbătorit aici la pôlele munților apusen șua de 3 (15) Maiu vă felicităm și-ți urăm vieta indelungată și să ajungeți sântosă cătă mai curendă la ținta care d'înpreună cu înțrega națiune română o doriți, și vă asi-

gurăm de nestrămutata noastră credință și stimă pentru principiile ce aperați, căroră aderăm urmându-ți și noi resoluți până în fine.

În numele asistenților la serbare.

Basilu Andrea,
preotă rom.

Nicolau Florescu,
proprietar.

Adunarea alegătorilor români în Lipova.

Lipova 6 (18) Maiu 1884.

În adunarea electorală conchiemată pe astădi, am ales unu comitetu electoralu de 23 membri; er de delegați pentru adunarea generală a alegătorilor români ce se va ține la Sibiu, pe Domni: Davidu P. Simôn, comerciantu și Nicolau Pasta, proprietar.

Adunarea alegătorilor români în Gibou.

Selagiu, luna lui Maiu 1884.

Stimate D-le Redactor! Cum vedu, încă nu și s'au relatat despre conferința alegătorilor români din cerculu electoralu al Dioșodului, însă ca nu cumva onor. publicu să cugete, că noi cești de aici dormim, uitându-ne de datorința noastră și remanendă indiferenți față de curentulu faptelor, ce se petrec în tôte unghiurile locuite de inimă române, imi țin de datorință a aduce la cunoștința publică, că conferința și la noi s'a ținut în orașelulu Gibou la 24 Aprile. De președinte conferința a alesu pe d. Ioan Popu, proprietar în Domnă, er de notară pe d. Gavrilu Carabețu preotă în S. Odorheiu, astfel constituită după mai multe desbateri conferința a alesu doi delegați pentru conferința generală ce se va ține la Sibiu, în persoanele d-lor Alesandru Dragomir advocat în Zelău și Clemente Popu preotă în Bredu. Totodată a votat multămită și recunoscință foilor: »Gazeta Transilvaniei« »Observatoriulu« »Luminatoriulu« și »Telegraful Rom.«, pe timpul cătă a fost redactat de părintele N. Cristea. Cu bucurie vă notez și aceea, că la noi programa consorțiului frățietății nu-și află aderenți. Dăe Dumneșeu, ca până încă este în lăgănu se-i vedem apunerea. Unu alegător

»Pester Loyd« și conferința din Sibiu.

Organulu oficiosu »Pester Loyd«, precum amă amintit în numărulu de eri, scrie următorele relativu la viitorea conferință din Sibiu a Românilor:

»N'am da nici o însemnătate întemplerilor din Clușiu, decă n'ar coincide cu pregătirile pentru marea conferință a Românilor în Sibiu. Această conferință e pregătită în modul cel mai curios posibil. De obicei, când se prepară o adunare politică, organizatoriile acesteia caută să publice cătă mai exactu timpul și locul; în casulu de față, conducătorii se silesc să înșele opiniunea publică și să păstreze data întrunirii ca unu secretu pentru părtași. . . Aceste înșelări copilăresci nu ne interesază de locu. E tristă însă că poporul, așa de inteligent și capabil a se cultivă politicesce, se lasă a fi condus de nisce vorbăreși deșerți, pentru cari politica e o meserie ce n'o pricepu.»

»De multă vreme acesti domni nu s'au arătat atăta de nemăsurați ca după constituirea partidei române moderate din Budapesta, și acesta o primim ca unu semn din cele mai favorabile pentru noua partidă. În momentul, când se găsira politici români, cari pe terenulu realității lucrurilor, se țințescă la o înțelegere asupra dorințelor conaționalilor lor, intransigenții și teroriștii simțira, că terenulu le fuge de sub picioare. Furia fără margine, cu care atăcară noua partidă, pentru a o

FOILETONU.

Satul cu comorile.

Novelă populară.

(Urmare.)

În chipulacesta toți sêracii, de altminterea părăsiți, își căpătară câte un prietinu, câte un părinte, câte un ângeru de pază, căroră le rămănea recunoscători în tótă vieta.

Acum eră întrebare; de unde să se ia hrană și îmbrăcăminte pentru sêraci? Venitul din fondulu sêracilor nu eră de ajuns.

»Deu ar fi tristă lucră, dice atunci Alexandru, »ar fi tristă, cândă ômenii sântoși nu și-ar pute câștigă cu mânil pânea de tôte zilele. Uitați-vă, din toți sêracii, atătă cei din spitalu, cătă și cei cari locuesc pe la casele lor formeză ôre-cum o singură familiă, prin urmare trebuie să lucre unu pentru toți și toți pentru unu. Cei de pe la casele lor trebuie să lucre peste sêptemăna lucrulu, ce li se imparte, cei din spitalu, afară de Dumineca și sêrbătorea, trebuie să lucre câte optă cêsur pe di.»

Așa se și făcu.

Cela-ce nu voia să lucre eră închisă într'o casă întunecă, care n'avea nici o ferestă. Aci i-se dă de bêtut apă rece, er de mâncare cartofi reci și fără sare, care nu-i mai mânca nimeni. Nu tocmai plăcute bucate. Din contră cela-ce lucră avea pe fie-care di mâncări calde, ba odată pe sêptemăna chiar și carne. Cine vrea să fie harnic și afară de cele optă cê-

surî putea să-și câștige și bani. Marfa lui o vindea institutul și banii i se pune în casa de păstrare. În modul acesta își adunau câte o sumă destul de însemnată. — Cela ce blăstămă, orî injură, cela ce vorbia lucruri necuviincioase seu nu țin rēnduelă, acela eră dus în casa întunecă, fără nici o îndurare. Din potrivă cela ce trăia liniștit și cu cinste, avea nădejde să i se îmbunătățescă sôrtea. Putea ajunge în spitalu unu supraveghetoru seu chiar economulu spitalului. Pentru că din cei mai de trebă se alegeau inspectorii, cari grija de lucrări, de purtarea altora, de curățenia și rēnduelă. Inspectorii împărtașiau tôte economului, care asemenea eră din cei din spitalu. Economulu precum și bucătăresele erau scutiți de orî ce lucru de rēndu; supraveghetorii erau numai patru cêsuri datori să lucreze pentru institutu. Ce lucrau mai multu eră noroculu lor. Tot astfel bucătăresele. Irina eră inspectora cea mai mare asupra bucătăriei. Ea deprinse la fieru două femei sêrace. Altă femeia sêracă grija de rufele, de îmbrăcăminte și de uneltele celor din asil. — Astfel toți sêracii din spitalu trebuiau să-și alegă una din doue: ori casă întunecă ori speranța de înaintare, va să dice totulu eră alcătuit pentru binele lor.

Lucru pentru sêraci se găsea în tótă vremea. Înainte de tôte toți sêracii împreună trebuiau să lucre grădinile și locurile de câmpu ale spitalului, să samene bucate, fasole, mazăre, salată, cêpă, cartofi, cânepă, in și alte, afară de acesta trebuiau să lucre și hotarul care l'u luase institutul în arēndă de la sat. Folosulu parcelelor însă, împărțite de la comună, ilu tragea fie-care

familiă pentru sine, dar așa că mai înteu i se subtragea datoria cătră asil pentru mâncare, haie și locuință, ce întreaca putea epitropulu să vëndă și banii să-i pună la păstrare.

Mai cu semă bărbații trebuiau să dirigă drumurile, să curețe fântănele, să tragă șanțuri, ca să se scurgă locurile mocirlose din pădure, se tae și se crepe lemne pentru sine, în pădure pe unde se rărea arborei să planteze brați, fagi și stejari tineri, trebuia să mai îndeplinescă totu felulu de lucrări, de zidăria și templăria pentru repararea caselor lor. Cândă eră vreme urită seu erna bărbații aveau cu multu mai multu de lucru. În timpul acesta cei ce se pricepeau la strungăritu, cei ce sciau să umble cu gila și cu ferestrălu, trebuiau să lucre totu felulu de unelte de casă, de bucătăria, de câmpu și altele. Unii învetau a țese unu felu de pănură țerănescă, forte trainică, orî țeseau pânză de in și de cânepă. Erna-văra, totu de-a-una lucrau câteva rēsbôce de țesut.

Femeile, chiar și bărbații familielor sêrace, trebuiau să ajute la lucrulu câmpului, când nu ajungeau bărbații, trebuiau să curețe și se cãpescă rufele și hainele tuturor sêracilor, să tōrcă lână, cânepă și in, orî se depene pentru țesetori și alte mai multe.

Toți lucrau pentru unu și unu pentru toți. Și sêracilor le mergea așa de bine în cătă mai trecură la ei câteva familii, cari mai nainte, cândă eră vorba să-i pună la unu locu cu sêracii, disera că ele se pot susține fără cerșitoria și fără ajutoru din partea comunei.

(Va urma)

descurăgia și discredita, e cea mai bună dovadă, că dorințele poporului român, în afară de cercul politicilor de meserie, sunt îndreptate în aceeași direcțiune cu ale noii partide. Românii transilvăniți se pregătesc din ce în ce mai mult pentru primirea unei politici nouă, care se nu redeşapte în fie-care moment amintirile resboiului civil. Această mișcare e o realitate și agitatorii, cari probabil vor conduce încă cea mai mare parte a conferinței din Sibiu, nu vor pute schimba lucrurile. O naționalitate atât de numerosă și de cultivată politicește ca cea română e peste putință să persiste pe calea pasivității, care o împedea să se folosescă de binefacerea statului. În momentul când Românii se vor hotărî să se reîntorcă pe terenul Constituției, toate avantajele vieții constituționale le vor sta deschise. Nici un motiv serios nu-i poate împedea să intre pe calea arătată de conferința din Budapesta, și sperăm, că Românii vor părăsi căile anihilării politice alipindu-se la curentul inaugurat sub auspiciu atât de frumoase în Budapesta.

Năluciri și spaimen visu.

„Ellenzék“ de ași, ocupându-se din nou cu societatea Iulia dela Clușiu, blamează poliția și organele guvernului d'acolo, că n'au urmărit pasu cu pasu pe membrii ei, spre a se informa despre lucrările lor dacoromâne. Acusările aduse poliției și guvernului le ilustrază citatul diaru cu următoarea nălucire și spaimă'n visu:

„Unu funcționar de înaltă poziție din părțile Transilvaniei, dice „Ellenzék“, a raportat guvernului că toate ținuturile Transilvaniei sunt încunjurate cu un lanț de conspirațiunii irredentiste dacoromâne.“

„Agenții secreți ai Daco-României au pregătit părțile Transilvaniei, ca cu ajutorul unei eventuale încurcături internaționale, să înceneze resboiul civil și se introducă o nouă organizare de stat.“

„In biourile comitetelor secrete stau gata planurile privitoare la organizarea administrativă, militară, a prefecturilor, comandanților, și chiar persoanele pentru deosebitele posturi sunt deja desemnate.“

„Inaltul funcționar de care vorbim și-a exprimat temerea în privința acestor agitațiuni și a cerut celor în dreptu ca să dispună a se face cele mai severe cercetări.“

„Din partea celor dela guvern însă s'a răspuns că toate aceste informațiuni nu sunt decât efluxul unor vedenii și n'au făcutu nimic, cu toate că numitul funcționar de înaltă poziție este chiar omul de încredere al guvernului.“

Primirea în academia de marină.

Cu începutul anului școlastic viitor, 16 Septembrie, vor fi de ocupat în academia de marină c. r. din Fiume mai multe locuri de elevi nesolvenți, semisolvenți și solvenți.

Primirea se face atât în anul I, cât și în II și III.

Condițiunile generale de primire sunt*):

a). Calitatea de cetățen austriac sau ungar streinii trebuie să aibă pre-înalta concesiune a Maiestății Sale c. r. apostolice, — aptitudinea corporală atât pentru educațiunea militară cât și pentru viitor serviciu pe mare;

b), purtare morală corespunzătoare;

c), să fi implinit 14, der să nu fi trecut de 16 ani, spre a intra în cursul I, să nu fi trecut de 17 ani pentru cursul II, și de 19 pentru cursul III; și

d), studiile absolvate cu succes general multămitor și adecă: pentru anul I se cer cele patru clase inferioare, pentru al II șese clase, și pentru al III opt clase gimnaziale seu reale, seu ale unui institut de rangul acestor școle.

Ca nesolvent (cari nu plătesc) au dreptul a intra: fi de oficeri, de ampoiași militari, de curte seu civili.

Solvenți (cari plătesc) pot fi primiți fi de cetățeni ai monarhei austro-ungare, cari implinesc condițiunile prescise.

Taxa de alimentațiune pentru un solvent face în

*). Condițiunile de primire complete și tipărite se potă căpeta prin L. W. Seidl și fiu în Viena, și la cerere se dau și de către admiralitatea c. r. a portului din Pola, de către comanda cercului maritim din Triestu și de către comanda academiei de marină din Fiume.

ștă timp 800 fl., pentru un solvent (cari plătesc jumătate tacsă) 400 fl. pe an. Din taxa de alimentațiune, care se solvesc anticipativ în două rate, la 16 Septembrie, și la 16 Martie, comanda academiei de marină, se întemina toate speșele pentru elevi în institut.

Acei aspiranți, cari se alegu dintre cei competenți spre primire, trebuie să se supună la un esamen de primire în Fiume. Acesta cuprinde pentru intrarea în anul I: a), limbă germană, b), matematica, c) geografia și istoria, d), științele naturale. — Aceste obiecte se cer în măsura aceea, în care se predau în cele dintai patru clase ale unei școle medie.

Esamenul de primire pentru anul II. III. cuprinde acele obiecte, cari se propun în anul I. respective II. alu academiei de marină. În privința limbei esamenul este obligat din limba germană și franceză seu engleză. — Cunoșcerea armelor seu exercițiile marine și militare practice nu se ceru la acest esamen.

Esamenul de primire începă la 10 Septembrie și aspiranții aleși vor fi de timpuriu conchiamați la Fiume.

Instrucțiunea în academia de marină durează patru ani. După absolvarea cu succes a anului IV. elevii vor fi denumiți cadeți de clasa II.

Pentru fiecare elev are să se depună în cursul cel mai înalt adecă IV, de odată cu rata (câștiul) din urmă a taxei de alimentațiune și suma, ce se va ficsă în totu timpul pentru armatură (echipare), pentru casul de a eși cadet de marină. Echiparea elevilor nesolvenți și a alumnilor se face de către erari.

Suplicele pentru primirea în academia de marină c. r. au a se adresă la „Ministeriul de resboi imperial c. r., secțiunea marinei, în Viena.“ Persoanele aflătoare în serviciul statului (curții) înainteză suplicele lor prin autoritatea superioară, era persoanele private prin cea mai de aproape comandă militară de piață, de stațiune, de întregire. Suplicele trebuie să sosescă la adresa lor cel mult până la 10 August.

La ele au a se adauge: 1. Certificat de botezu, 2. Certificat de domiciliu, er decă acesta lipsesce, are a se procură până într'un an, 3. Atestat medical militar, 4. Act de vaccină (altoire), de cumva vaccinarea (altoirea) nu este confirmată în atestatul medical. 5. Toate atestatele studiilor din școlile medii dimpreună cu atestatul de pe semestrul ultim.

Viena, în Aprilie 1884.

Dela Ministerul de resboi imperial c. r.,
secțiunea marinei.

Apel.

În numele Reuniunii române de lectură din Temișoara, pre basa decisului adunării generale din 9 Martie, și a comitetului din ședința lunară 6 Maiu a. c., subsemnatul Presidiu își ia îndrăsnela a apela către onorații domni autori români, ca să binevoescă a dona câte un exemplar din opurile lor, pre sema bibliotecii acestei Reuniuni. Deasemenea sunt rogați toți domni și domnele, cari posedu bibliotecă seu cărți disponibile, ca să binevoescă a spenda cât mai multe cărți, mai ales: științifice, beletristice, literare, pedagogice, religiose-morale și economice, în oră ce limbă, spre învătirea bibliotecii Reuniunii acesteia. Reuniunea are o colecțiune forte mică de cărți, și cu bucuria s'a observat interesul viu al publicului românesc către lectură, prin împrumutarea opurilor. Acesta este un îndemn mai mult, ca să apelăm la bunăvoința onoraților domni autori și donatori benevoli, cărora credem, nu trebuie să le motivăm mai pre larg necesitatea acestor bibliotecă, precum și folosul cultural ce-l aduc publicului; atăta însă suntem constrinși a mărturisă, că mijlocele materiale ale Reuniunii, nu sunt atât de favorabile, ca pre calea mai scurtă a prenumerațiunii, să se potă înmulți biblioteca Reuniunii. Comitetul din partea sa nu va uita a-și da tributul seu de recunoștință atât față cu domni autori, prin recomandarea opurilor lor la sprijinirea publicului, cât și față cu toți ceialalți donatori binevoitori, prin publicarea la timpul seu în diarele naționale.

Din ședința comitetului ținută în Temișoara la 6 Maiu st. n. 1884.

Petru Oprișiu,
președinte.

Georgiu Traila,
secretar.

MODELUL DE EDUCAȚIUNE.

Nu e di dela Dumneșu, în care diarele maghiare se nu trîmbe în lumea mare că națiunea maghiară e „Mesia“ ce va mântui poporele Orientului de sălbătăcia și barbaria în care zac.

Și ca să nu credă lumea că educațiunea maghiară e o minciună, dăm aci un exemplu de modul cum Orientul va fi civilizat.

Inceputul l'au făcutu cu ocașiunea scandalului dela Clușiu. Mai ales, ei s'au produs, în a cântă și declamă la adresa Românilor o poesiă, modelu de cultură și civilizațiune în grădina „Stadler“ din Clușiu, unde elevii dela șola română din Gelău, serbându „Maialul“, grădina era plină de dômne și domnișore române. După cântarea și declamarea acestei poesii, care potă fi premiată de „Zuluși“, Maghiarii demonstranți strigau câtă putu: Să trăiască Ungaria indepentă! Trăiască institutul de cultură, Universitatea maghiară din Clușiu!

Reproducem această poesiă în textul ei unguresc și în traducere română, germană și franceză.

Kerek ez a zsemle,	Kerek ez a világ,
Tedd vad oláh zsebre,	Sok helyt nyilik virág,
Dugd be vele szádat	Oláhnak csak egy a:
S tiszteld a hazánkat:	Bitofa fa virágja.
O, te bűdös bocskor!	O, te bűdös bocskor!

Kerek ez az ország,
Tiszta magyar ország:
Ki ellene bődül,
Kerged ki e földrol,
Azt a bűdös bocskort.

Rotundă'i franzela acesta,
Pune-o, Român sălbaticu, în buzunară,
Astupă'ți gura cu ea
Și cinstesce patria noastră:
O, tu opincă puturosă!

Rotundă e lumea acesta,
În multe părți cresc floră,
Pentru Român nu e decât una:
Flórea furcilor.
O tu opincă puturosă!

Rotundă'i țera acesta,
Țeră curat maghiară;
Celu ce urlă contra'i
Gonesce-lu de pe acest pământu,
Pe acea opincă puturosă.

Rund ist diese Semmel,	Rund ist diese Welt,
Stek' sie, wilder Walach,	Ueberall wachsen Blumen,
in deine Tasche,	Dem Walachen wächst nur
Stopf' dir das Maul damit	eine:
Und ehr' unser Vaterland!	Das ist die Galgenblume
O, du stinkender Bindschuh!	O, du stinkender Bindschuh!

Rund ist dieses Land,
Rein magyarisch' Land;
Wer dawider heult,
Jagd ihn fort von hier,
Diesen stinkenden Bindschuh!

Rond est ce petit pain
Mets-le dans ta poche, valaque sauvage.
Bourre en ta bouche
Et vénere notre patrie à nous:
Oh! Toi, puante savate!

Rond est ce monde
En beaucoup d'endroits éclosent des fleurs,
Pour les valaques ils n'en écloit qu'une seule:
C'est la fleur de la Potence.
Oh! Toi, puante savate!

Rond est ce pays-ci,
Pays hongrois pur-sang;
Celui qui rugit contre lui
Chasse-le de sur cette terre
Cette puante savate là!

Diverse.

Unu binefăcător original. — Primarul Vienei a primit un pachet conținend o sută mii florini.

Acest pachet era înșoțit d'o scrisore în care se dicea că acestă sumă se fie întrebuintată pentru o fundațiune de caritate.

Pachetul mai conținea încă o scrisore, care nu trebuie să fie deschisă de cât în 1890.

Donatorul dorește să păstreze anonimul, și rógă a nu se face nici un demers seu anchetă prin care ar putea să fie cunoscut.

„Dem.“

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 20 Maiu st. n. 1884.

Rentă de aură ungară 6%	122.60	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aură 4%	92.10	Despăgubire p. dijma de vină ungară	98.—
Rentă de hârtă 5%	88.90	Imprumutul cu premiu ungar	116.50
Imprumutul căilor ferate ungar	142.25	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	114.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ungar. (1-ma emisiune)	96.60	Renta de hârtă austriacă	80.55
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ungar. (2-a emisiune)	119.—	Renta de arg. austr.	81.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ungar. (3-a emisiune)	102.40	Renta de aură austr.	101.90
Bonuri rurale ungar	101.50	Losurile din 1860	136.—
Bonuri cu cl. de sortare	100.75	Acțiunile băncii austro-ungare	85.4.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	101.—	Act. băncii de credit ungar	316.25
Bonuri rurale transilvane	100.50	Act. băncii de credit austr.	315.90
		Argintul — Galbinț impărătesc	5.73
		Napoleon-d'or	9.67 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	59.65
		Londra 10 Livres sterlinge	122.—

Bursa de București.

Cota oficială dela 6 Maiu st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 94	vënd. 95
Renta rom. amort. (5%)	94 7/8	95
convert. (6%)	98 1/8	100 3/4
Impr. oraș. Buc. (20 l.)	32	34
Credit fonc. rural (7%)	104	105 1/8
" " (5%)	92 1/2	93 3/4
" " urban (7%)	103 1/2	104
" " (6%)	99 1/3	100
" " (5%)	90 1/3	90 1/3
Banca națională a României	1447.	1450
Ac. de asig. Dacia-Rom.	345.	372
" " Națională	234.	
Aură	3.40%	3.65
Banconote austriace contra aură	2.09.	2.00

Cursul pieței Brașov
din 21 Maiu st. n. 1884.

Banconote romănesci	Cump. 9.28	Vënd. 9.29
Argint romănesc	9.22	9.25
Napoleon-d'or	9.62	9.65
Lire turcesci	10.85	10.89
Imperiali	9.84	9.89
Galbeni	5.62	5.65
Scrisurile fonc. Albina	100.50	101.50
Discontul	7—10 %	pe an.

Numere complete din „Gazeta“ dela 1 Ianuarie a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

DIARŪ CUOTIDIANŪ.

Abonamente

se pot face la **1** și **15** a fie-cărei luni.

Pentru Austro-Ungaria pe an	12 fl. v. a.
” ” ” 1/2 ”	6 ” ”
” ” ” 1/4 ”	3 ” ”
Se acórdă abonamente și lunare cu	1 ” ”

Pentru România și străinătate pe an	36 franci
” ” ” 1/2 ”	18 ” ”
” ” ” 1/4 ”	9 ” ”

Celū mai ușorū mijlocū de abonare este prin mandat postalū. Abonamentele se plătescū înainte.

Rugămți pe domnii abonați să binevoiescă a ne da lămuritū adresa, ca trimiterea diarului să nu sufere nici cea mai mică întârziere.

Tarifa anuniurilor și inserțiunilor.

Anunciuri în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserțiuni și reclame pag. a III linia à ” — ” 10

Pentru repețiri se acórdă următoarele rabate:

Pentru repețiri de 3—4 or	10%
” ” ” 5—8 ”	15%
” ” ” 9—11 ”	20%
” ” ” 12—15 ”	30%
” ” ” 16—20 ”	40%
Dela 20 de repețiri în sus	50%

Pentru anuniuri ce se publică pe mai multe luni se facū învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Brașovū 113 Maiu 1884.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Dela cea mai mare fabrică de césornice, zidită din nou

Pateket Comp. in Geneva.

A sositū celū dintēiu transportū, după desemnū, 3000 bucăți de césornice remontoir-chronometru, nouē, adevērate de Geneva, în două mărimi pentru domni și dōmne. Césornicele suntū bine regulate, se dă garanție pe 5 ani, au mecanisimū patentatū de nichel cu 24 rubine, capacele gravate fin de aurū de 18 carate. Suntū multū mai bune decâtū césornicele elvețiane, și costă I-a calitate fl. 7; II-a calitate fl. 5; ear césornice cu 3 capace de argintū cu figurī de aurū mecanicū, cronometru-ancker de nichel costă I-a calitate fl. 17 și a II-a calitate fl. 14. (Până acum au costatū dela fl. 60—100).

Mai departe lanțuri de aurū smălțuite de Geneva, cuirasă duplă cu medalion pătrațū, cu 12 fotografii caraghiose, smălțatū cu aurū de 14 carate, greu de 9 galbeni, costă fl. Suntū mai bune decâtū alte lanțuri. Totū felulū césornice de Elveția, cari arată de sine diua și datum, și costă numai dela fl. 3 în sus; lanțurū de aurū și inele se vëndū în rate; totdeodată doritorilorū li se trimitū 300 de desemnuri spre a vedea forma și prețulū. Pentru aceste desemnuri să se trimită în mărci 15 cr.

E. SELLINGER Uhren-Allianz aus Genf.

Wien, Adlegasse Nr. 8.

e-3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința on. publicū, că s'a finitū restaurarea

BĂILORŪ de ABURŪ

de dușū și de vane

aflătoare în suburbiulū Scheiū lângă edificiulū gimnasiului romănū și că deschiderē va avē loc Joi în 10 (22) Maiu 1884.

Băile de vană se potū folosi de publicū chiar de Miercuri 9 (21) Maiū.

Cu deosebire se recomandă pentru băi reci, cele două bazine nou construite în totā frumseța și corespundētore scopulū.

Brașovū 7 (19) Maiu 1884.

Eforia scōlelorū, proprietară.

3—3

Librăria Nicol. I. Ciurcu

Brașovū.

Bibliografie. In editura Librăriei Socecū & Comp. Bucuresci a apărutū de sub tiparū:

„Conferințele Atheneului Romnū” 1883—1884.

Conferința I. conține: Programulū gen. al conf. Atheneului pe anulū 1883/84. Discursulū de deschidere . . . . . C. Esarcū. Invățăminte din Istoria patriei . . . . . N. Ionescu.

II. Relațiunile Franciei cu România sub Ludovicū XIV. XV și XVI. . . . . V. A. Urechii.

III. Invățămintele din Ist. patriei, continuare la conferința I. de . . . N. Ionescu.

IV. Apocriefe în literatura romănă . . . . . Dr. M. Gaster.

V. Partidele într-unū statū constituționalū . . . . . C. Dissescu
Se află de vëndare à 50 cr. Exemplarulū (trimisū sub bandă 55 cr.) la Librăria Nicol. I. Ciureu Brașovū.

Plastru pentru turiști

alū lui L. LUSER.

Unū mijlocū sigurū și forte eficace în contra ochiurilor tari de găină, bătăturilorū, așa numita piele tare pe talpa piciorului, în contra negeilor și tuturilor asprimelorū pielei.

Efectulū se garantēză:

Prețulū unei cutii 60 cr. v. a.

Trimițēndu-se prin poște se plătescū 10 cr mai multū.

Depositulū principalū: L. SCHENK, farmacistū în Mōdling, lângă Viena.

In Brașovū se găsesce adevēratū la:

I. HORNUNG, farmacistū.

Nr. 1753—1884

pretorū

Concursū.

Pentru ocuparea postului de forestierū comunalū în Rēșinari se publică ađi concursū. Emolumentele împieunate cu acestū postū sunt:

a) 600 fl. v. a. retribuțiune anuală în rate lunare anticipate;

b) 6 stānjenī de lemne de arsū anualū în natură.

Doritorii d'a ocupā acestū postū au să dovedēscā, afarā de cualificațiunea cerutā de § 36 alū XXXI G. A. din 1879, că scie perfectū limba romănă.

Cererile împreună cu actele cuvenite se vorū înaintā până la 7 Iunie 1884 oficiului subsemnatū.

Sibiu, 12 Mai 1884.

Oficiulū pretorialū.